Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада җаваплары
5 нче сыйныф

Үткәрү вакыты 60 минут

Җаваплар:

1.**Фольклор жанрларын искә төшерегез. Биш жанрны языгыз**

- Әкиятләр. Мәкаль һәм әйтемнәр. Табышмаклар. Мәзәкләр. Җырлар. Бәетләр. Риваятьләр һәм легендалар.

2. К. Насыйриның "Патша белән карт" (яки, "Бай белән хезмәтче") хикәятендәге капма-каршы куелган образларга хас сыйфатларны санап чыгыгыз.

3. **Г. Тукайның "Су анасы" әкиятен искә төшерегез. Тасвирланган вакыйга малайда нинди сыйфат тәрбияләргә ярдәм итә?**

- Кеше әйберенә тимәскә, урлашмаска.

4. "Эш беткәч уйнарга ярый" (Г.Тукай) шигыренең мәгънәсенә туры килгән мәкальне билгеләгез. (Фикерегезне дәлилләгез)

- калган эшкә кар ява.

5. А.Алишның "Сертотмас үрдәк" әкиятендә Үрдәкнең сер тота белмәве нинди нәтиҗәләргә китерә? Әсәрдәге төп идеяне билгеләгез. Фикерләрегезне дәлилләп, кыска инша языгыз.

- Язма эш. Җавапларның дәлилле булуы.

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада җаваплары
6 нчы сыйныф

Үткәрү вакыты 60 минут

Җаваплар:

1. “Җыр” төшенчәсенә аңлатма бирегез. Төрләрен мисаллар белән дәлилләгез

- Җыр көйдән һәм сүздән торган лирик кичерешләргә бай әсәр. Халык һәм автор җырлары була.

2. Г.Ибраһимов әсәрен, аның жанрын билгеләгез.

- б) “Яз башы” хикәя.

3. Г.Тукай турында, кыска гына итеп, белгәннәрегезне языгыз. Казанда Г.Тукай белән бәйле урыннарны санагыз.

- иҗади бирем. Казанда Г.Тукай музее, Г.Тукай урамы, Г.Тукай исемендәге филармония, Г.Тукай һәйкәле һ.б.

4. Бу юллар кайсы шигырьдән? Авторын, исемен языгыз. Төп хис-тойгыны аңлатыгыз.

“Сөямен чын күңел берлән үземнең эткә-энкәмне;
Алар олугъ, алар матур, алар дөньяда иң ямьле.”

- Мәҗит Гафури, “Ата-ана”.

5. Ата-аналарга хөрмәт турында нинди мәкаль-әйтемнәр беләсез. 5 мисал языгыз.

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада җаваплары
7 нче сыйныф

Үткәрү вакыты 90 мин.

1. Халык авыз иҗаты әсәрләре һәм язма әдәбият арасындагы аерманы күрсәтегез.

1) Сөйләмә яки язма булулары ягыннан;

2) авторы билгеле булу-булмавы ягыннан;

3) әсәрләрнең язылу вакыты билгеле булу-булмау ягыннан.

2. Әлеге әсәрләрнең жанрын һәм авторларын языгыз

а) "Матурлык" ___ Ә. Еники, хикәя

б) "Милли моңнар" __ Г. Тукай, шигырь

в) "Алмачуар" __ Г. Ибраһимов, хикәя

3. "Онытылмас еллар" роман-трилогиясенең авторын билгеләгез.

б) Ибраһим Гази

4. Мәкальләрнең жанр үзенчәлекләрен языгыз, алар сөйләмдә нинди максат белән кулланыла? Туган ил, акыл, белем, хезмәт турында нинди мәкаль-әйтемнәр беләсез. Мисаллар китерегез

5. Әлеге шигырь юлларының

а) авторын, шигырьнең исемен атагыз;

б) шигырьне дәвам итеп, тагын ике юлын хатасыз язып бетерегез;

в) шигырьдәге төп хисне билгеләгез.

Г.Тукай "Туган авыл".

6. Муса Җәлилнең "Бер үгет" шигырендәге әлеге өзекне ничек аңлыйсыз? Автор әлеге юллар аша укучыга нинди фикер җиткерергә тели?

Укучының мөстәкыйль фикер йөртүе, образлы сөйләмне аңлый белүе исәпкә алына.

Мәктәп туры
Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада жаваплары

8 нче сыйныф

Үткәрү вакыты 90 мин.

Җаваплар:

1. **Әсәрләрнең авторын һәм жанрын языгыз**

а) “Туган тел”_______

ә) “Кем җырлады”___

б) “Алмачуар” __

2. “Яшәү белән үлем арасында” әсәренең авторын билгеләгез

б) Нәби Дәүли

3. Г.Тукайныкы булмаган шигырь

в) “Җырларым”

4. Татар халык авыз иҗаты жанрларын билгеләгез

б) әкият, бәет.

5. Бирелгән сүзләрне җыеп, шигырь юлларын төзегез. Авторын, шигырьнең исемен, хис-тойгыларны билгеләгез.

Г.Тукай, “Милли моңнар”.

Түзалмадым, бардым җырлаучыга

Дидем: “Кардәш, бу көй нинди көй?”

Җавабында милләттәшем миңа:

“Бу көй була, диде, Әллүки “.

6. Дуслык, бердәмлек турында нинди мәкаль-әйтемнәр беләсез. 5 мисал языгыз.

7.Дуслык, бердәмлек турында кыска инша языгыз.

Мәктәп туры
Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада жаваплары

9 нчы сыйныф
Үткәрү вакыты 90 мин.

1. **“Алмачуар”(Г.Ибраһимов) әсәренең жанры**
ә) хикәя

2. **“Кеше китә – җыры кала” әсәрен иҗат иткән язучы**
в) М.Мәһдиев

3. С.Хәкимнеке булган шигырь
в) “Җырларымда телим”

4. Проза төренең жанрларын билгеләгез
б) роман, повесть, хикәя.

5. Бу юллар кайсы шигырьдән? Авторын, шигырьнең исемен күрсәтегез. Дәвам итеп, үз фикерләрегезне языгыз

М.Җәлил. “Бер үгет”.

6. Бирелгән сүзләрне җыеп, шигырь юлларын төзегез. Авторын, шигырьнең исемен языгыз. Әсәрдә сүз нинди шәһәр турында бара? Сез бу урын турында ниләр беләсез?

Г.Тукай “Пар ат”.

Монда хикмәт, мәгърифәт һәм монда гыйрфан, монда нур;
Монда минем нечкә билем, җәннәтем һәм монда хур...

7. “Нәүрүз” – ул нинди бәйрәм. Фикерләрегезне мисаллар аша дәлилләгез.

Мәктәп туры
Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада жаваплары
10 нчы сыйныф
Үткәрү вакыты 120 мин.

1. **М. Хәбибуллин. “Кубрат хан” әсәренең жанры**
а) роман

2. **XX гасыр башында иҗат иткән язучы**
ә) Дәрдемәнд

3. Болгарларда, рәсми рәвештә, ислам дине гамәлгә кертелгән

б) 922

4. Шәхес культы чорын тасвирлаган әсәрне билгеләгез
а) А. Гыйләҗев. “Йәгез, бер дога”.

5. М.Фәйзинең “Галиябану” драмасындагы төп героиня Галиябануны бәяләгез. Ул нинди сыйфатларга ия? 1, 2, 3 дип күрсәтеп, фикерләрегезне мисаллар аша дәлилләгез

6. Бу юллар кайсы әсәрдән? Белгәннәрегезне языгыз.
...Газиз Йосыф тәмам унбер йәшәр ирде,
Йагъкуб сәүчи уйлукында уйур иде,
Уйуркан бер гаҗәб дәш Йосыф күрде, -
Тәэвилене атасындан сорар имди.

Кол Гали КЫЙССАИ ЙОСЫФ

7. “Корбан бәйрәме” турында белгәннәрегезне языгыз. “Корбан” сүзенең мәгънәсен аңлатыгыз.

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада җаваплары
11нче сыйныф

Үткәрү вакыты 120 мин.

1**. “Йөзек кашы” (Ф. Хөсни) әсәренең жанры**
ә) повесть

2. **Шәхес культы еллары корбаны булган шәхесне билгеләгез**
в) Хәсән Туфан

3. **Х. Туфанныкы булмаган шигырь**
б) “Сибәли дә сибәли”.

4. XX гасыр башы татар әдәбиятына хас иҗат юнәлешләре, иҗат принциплары (методлары) турында языгыз. Фикерләрегезне мисаллар ярдәмендә дәлилләгез.

Мәгърифәтчелек реализмы, тәнкыйди реализм һ.б.;
Романтизм, символизм, натурализм иҗат принциплары.

5. Г.Ибраһимовның “Казакъ кызы” романы турында белгәннәрегезне языгыз.

6. Шигъри юлларның авторын языгыз. Шигырьдә бирелгән хис-тойгыларның асылын ачыгыз.

М.Җәлил. “Бүреләр”.

7. Бирелгән сүзләрне җыеп, шигырь юлларын төзегез. Фикерне үстерегез.

Апрель.
Кемнәр көтми ышанулар, гөлләр,
Яшәрүләр биргән бу айны?
Яздан, гаделлектән, киләчәктән
Мөмкин түгел аеру Тукайны!